

Nr 595.

Av herr **Ståhl m. fl.**, i anledning av Kungl. Maj:ts proposition, nr 270, med förslag till lag om förstörande av vissa postförsändelser.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 270 föreslås en lagstiftning, enligt vilken de postförsändelser, som under kriget med stöd av lagen den 9 januari 1940 av myndigheterna av olika orsaker beslagtogs, skola förstöras. I princip ansluter sig departementschefen till samma förfaringsätt beträffande det material, som insamlats genom kontrollen över telefonsamtal och telegram, dock med vissa väsentliga undantag, vilka det skulle ankomma på Konungen att bestämma med hänsyn till judiciella omständigheter, intresse för framtida forskning m. m.

Förslag om förstörande av vissa delar av detta material har ursprungligen framförts av den särskilt tillsatta parlamentariska kommissionen angående flyktingärenden och säkerhetstjänst. Dess förslag sträckte sig emellertid icke så långt som den fullmakt, vilken departementschefen nu önskar erhålla av riksdagen. I hög grad delade meningar ha därefter framförts av olika hörda myndigheter. Särskilt intresse och vikt tilldrar sig därvid riksarkivets yttrande. Däri framhålles, att dessa brev kunna bli av stort värde, då det gäller att för en framtida forskning klarlägga stämningar, opinioner och andra företeelser under dessa kritiska och ur många synpunkter intressanta och betydelsefulla år. Riksarkivet påpekar motsägelsen däri, att medan f. n. även svenska forskare i bl. a. tyska arkiv söka fram det källmaterial, som skall kunna belysa det andra världskrigets inre och yttre historia, så skulle vi här hemma »förinta ett material, som otvivelaktigt har ytterst viktiga upplysningar att lämna rörande just det andra världskrigets historia».

Även riksarkivet erkänner emellertid den starka hänsyn till rättssäkerhets-synpunkten, som varit vägledande för parlamentariska undersökningskommissionen. Riksarkivet föreslår därför, att materialet skulle beredas största möjliga sekretesskydd, förslagsvis 70 år, den längsta fixerade sekretesstid, som svensk lag normalt känner.

Eftersom enskilda riksdagsmän icke haft tillfälle att bilda sig någon egen mening om värdet av det här föreliggande omfattande källmaterialet, kan det ligga nära till hands att göra den av undersökningskommissionen betonade rättssäkerhetssynpunkten till den enda avgörande. Att denna måste tillmätas väsentlig betydelse ligger också i öppen dag. Samtidigt är det emellertid en allvarlig sak att taga på sitt ansvar förstörande av för den framtida forskningen kanske oersättliga källor. Då man söker en utväg ur denna konflikt mellan två

i och för sig lojala och väsentliga intressen, synes den utvägen öppna sig, att man för närvarande avvisar förslaget om förstörande av ifrågavarande handlingar, vilka i stället borde läggas under sträng sekretess, förslagsvis 50 år, varefter frågan om materialets förstörande eller bevarande, helt eller delvis, skulle upptagas till förnyad prövning.

Med stöd av vad som här anförts hemställes,

att riksdagen med avslag på Kungl. Maj:ts proposition nr 270 måtte besluta, att ifrågavarande av myndigheterna under krigsåren beslagtagna material måtte bevaras under betryggande sekretess under femtio år, varefter frågan om dess förstörande eller bevarande, helt eller delvis, upptages till förnyad prövning.

Stockholm den 8 juni 1948.

Manne Ståhl.

Bertil von Friesen.

Adolf Wallentheim.

Elis Håstad.

Per Svensson
i Stenkyrka.
